

نام: حسین

مقطع تحصیلی: دکتری

استاد راهنما: دکتر محمدحسن کریمی

نام خانوادگی: مسنن فارسی

رشته و گرایش: فلسفه‌ی تعلیم و تربیت

تاریخ دفاع: شهریورماه ۱۳۹۶

شناسایی و فهمِ درک زیبایی‌شناختی کودکان پیش‌دبستانی از تصویرهای کتاب‌های تصویری داستانی

مسأله‌ی زیبایی و زیبایی‌شناسی یکی از بحث‌انگیزترین مسائل حوزه‌ی فلسفه و هنر است که هم‌چنان راه را برای ایده‌پردازی‌های جدید و به چالش کشیدن ایده‌های قدیمی باز گذاشته اما چنان‌که از عمده‌ی متون بر می‌آید، امر زیبایی و زیبایی‌شناسی، بیش‌تر دغدغه‌ی بزرگ‌سالان بوده است تا کودکان. در رساله‌ی حاضر تلاش شده است تا این مقوله هم در سن کودکی و هم در حوزه‌ی تجربه‌ی کودکی، مورد بررسی قرار گیرد. هدف اصلی این پژوهش، شناخت و فهمِ درک زیبایی‌شناختی کودکان از تصویرهایی بوده است که توسط تصویرگران کتاب‌های کودک تولید شده و به‌دنبال گسترش افق دید زیبایی‌شناسان، روان‌شناسان کودک، مربیان هنر و تصویرگران کودک است. این پژوهش در پارادایم کیفی و نمونه‌گیری آن به‌صورت نمونه‌گیری با حداکثر تنوع بود. روش جمع‌آوری اطلاعات نیز، مصاحبه‌ی نیمه‌ساختاریافته‌ی عمیق و متمرکز بوده که روی ۵۸ نفر از کودکان پیش‌دبستانی به اجرا در آمد و از روش تحلیل محتوای تلخیصی نیز برای تحلیل متن مصاحبه‌ها شد. تحلیل مصاحبه‌ها حاکی از آن بود که کودکان تمامی عناصر دیداری مورد نظر را در قضاوت زیبایی‌شناسانه خود مد نظر قرار می‌دهند و نیز آن‌ها در داوری زیبایی‌شناسانه خود نه تنها موضوع را در نظر می‌گیرند بلکه چگونگی عناصر دیداری موجود در آن موضوع را هم مد نظر قرار می‌دهند. عناصری مانند رنگ، عاطفه، عمل، اندازه، بافت، پس‌زمینه‌ی آن موضوع که با تفاوتی قابل توجه، آن‌ها را انتخاب می‌کنند. هم‌چنین نتایج حاکی از این امر بود که کودکان قادر به شناسایی و تفکیک سبک و تکنیک تصویرگران از یک‌دیگر نیستند اما در مواجهه با آثاری که در محدوده‌ی سنی ایشان قرار دارد، پخته‌تر از آن‌چه که تصور می‌شد واکنش نشان می‌دهند.

کلیدواژه‌ها: داوری زیبایی‌شناختی، درک زیبایی‌شناختی کودک، زیبایی‌شناسی، عناصر دیداری، کتاب‌های تصویری داستانی